

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

Серія «Детективна агенція ВО»

Олександр Вільчинський

**НЕВРАХОВАНА
ЖЕРТВА
СУТО ЛІТЕРАТУРНЕ
ВВИВСТВО**

Детективні повісті

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

УДК 82-31
ББК 84-44
В 44

Серію «Детективна агенція ВО»
засновано 2016 року

Вільчинський О.К.

В44 Неврахована жертва. Суто літературне вбивство :
детективні повісті / О.К. Вільчинський. — Терно-
піль : Навчальна книга — Богдан, 2016. — 368 с. —
(Серія «Детективна агенція ВО»).

ISBN 978-966-10-4540-7 (серія)

ISBN 978-966-10-4611-4

Детективні повісті відомого майстра цього жанру
Олександра Вільчинського «Неврахована жертва» і
«Суто літературне вбивство» мають одного спільного
героя – колишнього журналіста Андрія Грабовського,
який інколи за збігом обставин, а частіше за власним
бажанням, потрапляє у ситуації, з яких згодом доводиться
доволі довго шукати виходу. Розплутуючи тугий клубок
людських взаємин, автор разом із своїм героєм повертає
читача і у «бурхливі 90-ті» («Неврахована жертва»), і на
мальовниче лісове озеро («Суто літературне вбивство»), де
неприємності й небезпеки починають з'являтися, звісно ж,
коли їх найменше чекаєш.

УДК 82-31
ББК 84-44

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавця.*

ISBN 978-966-10-4540-7 (серія)
ISBN 978-966-10-4611-4

© Вільчинський О.К., 2016
© Навчальна книга – Богдан, 2016

**НЕВРАХОВАНА
ЖЕРТВА**

Коли похмурого листопадового ранку я вперше почув про справу Євгена Домарецького з уст його матері пані Софії і навіть пізніше, коли, спокусившись обіцяним гонораром, погодився піти назустріч проханню цієї вбитої горем і сповненої впертої недовіри до наших правоохоронних органів жінки і зайнявся, як вона сама визначила, «незалежним журналістським розслідуванням» обставин загибелі її сина, відомого підприємця, власника кількох нічних барів і на той час єдиного в місті казино, то, звичайно, й гадки не мав, у якій халепі врешті-решт опинюся. Втім, у нашій країні, коли берешся за такі справи, ніколи не варто сподіватися чогось доброго. Здається, за останні роки я вже звик багато до чого і навіть у якийсь момент змирився з думкою, що вже отримав від долі свою пайку успіху і тому подібне, але справа Домарецького перевершила все це. Цілком справдилися ті недобрі передчуття, що почали навідувати мене вже від початку моєї участі в цьому розслідуванні і, мабуть, решту днів своїх я не зможу без гіркоти й жалю згадувати про те, що трапилося, про події тих кількох днів напередодні зими, свідком і учасником яких мені довелося бути.

I. ЗГОРЬОВАНА МАТИ НА ТЛІ ЧЕРВОНОГО «МЕРСЕДЕСА»

Той ранок, у п'ятницю, коли все почалося, і зараз стоїть перед очима до найменших подробиць.

Напередодні ввечері ми трохи довше, ніж зазвичай, посиділи з давнім моїм товаришем, колишнім міліцаєм, опером, а віднедавна компаньйоном Іваном Кивелюком у барі «Едем», що через дорогу від нової автокефальної церкви. Додому я прийшов близько опівночі. Не так щоб і дуже пізно. Але, якщо врахувати, що поки порпався в кишенях, шукаючи ключі, то вишурував курткою всю стіну у під'їзді — останні дві по сто в «Едемі» таки були зайвими.

Зранку, як звичайно в таких випадках, виявилось, що спав я одягнутим.

Посеред кімнати валялася лише куртка з вибіленими об стіну рукавами. Прокинувшись близько сьомої, ще деякий час продовжував лежати, то вслухаючись у біль, що почергово давав про себе знати в різних частинах тіла, то знову занурюючись у тягучу дрімоту. На щастя, в холодильнику виявилася півлітрова пляшка пива. І кілька ковтків натщесерце були якраз тим, що треба.

А коли через деякий час, нахилившись у ванній перед дзеркалом, я тільки-но почав наквацьовувати щоки кремом для гоління «Каро», якому вже багато років віддаю перевагу, задзвонив телефон. Щойно минула восьма. У такий час мені додому могла телефонувати лише Марійка, і я не дуже квапився підходити до апарата.

Марійка — моя давня приятелька. Коли я останній рік працював у газеті, вона з'явилася в редакції, погодившись на двомісячний випробувальний термін у якості менеджера з організації реклами. У неї був чоловік, який її непогано забезпечував, але, як сама пояснювала, потягло в люди, бо знудьгувалася, сидючи вдома. Щоправда, з рекламним бізнесом у неї тоді так і не склалося.

Це була соковита молодичка років двадцяти восьми, наскільки тупувата, настільки й сексапільна. В жінок це поєднання, може, і не так часто, як хотілося б, та все ще, на щастя, трапляється...

Я знав, якщо не зніму слухавку одразу, то хвилин через десять Марійка обов'язково зателефонує знову. Першим дзвінком вона мене зазвичай просто будила, а потім телефонувала ще раз. Відпровадивши чоловіка на роботу, а дітей, яких у неї було двоє, — до школи, вона щоразу запитувала приблизно одне і те ж: чи не хотів би я почути сон, що наснився їй цієї ночі? Це було у нас чимось на кшталт паролю... Як я розумів, чоловіка їй у цій справі було замало. Я намагався їй ніколи не відмовляти, і поки що це у мене виходило.

Десь за півгодини Марійка переступала поріг моєї холостяцької оселі і того часу, поки її діти були в школі, нам цілком вистачало. Врешті-решт вона почала довіряти мені настільки, що дозволяла обходитися без презервативів. Того ранку, не випробовуючи долю очікуванням другого дзвінка, я кинувся до телефона і таки встиг... Але коли підніс до

наквацьованої щоки слухавку, то почув голос іншої, незнайомої мені особи.

Судячи з голосу, неважко було визначити, що жінка на тому кінці дроту вже переступила поріг віку, що його у нас часто називають рятівним словом «бальзаківський». Вона уточнила, чи я і є «той самий пан Андрій Грабовський»?

Я відповів їй, мовляв, не знаю, чи «той самий», але що і Андрій, і Грабовський — точно.

За спробою дотепності я, все ж, не зміг приховати розчарування. Після недовгої паузи жінка назвалася Софією Домарецькою. Вона повідомила, що має до мене важливу справу, і попросила зустрітись.

Мені ще тоді, в першу хвилину, здалося, що це прізвище я вже десь чув.

Мабуть, розуміючи, що своєю пропозицією заскочила мене зненацька, моя співрозмовниця витримала ще одну паузу і з печаллю в голосі додала, що є матір'ю підприємця Євгена Домарецького, який загинув більше року тому. Я почув у слухавці схоже на плач тихе схлипування. Після цього я пригадав, чому це прізвище видалося мені знайомим.

Коли він загинув, мене ще не було в місті, але все ж дещо про цього Домарецького я вже чув.

Це трапилося минулої осені. Його обгорілий труп виявили під час гасіння пожежі єдиного в місті казино, яке йому ж і належало. Одного разу, коли я у читальному залі обласної бібліотеки гортав торішні зшитки місцевих газет, мені на очі випадково потрапило повідомлення про його смерть та звичні в таких випадках некрологи від очолюваного ним

колективу, від друзів, від обласної й міської Ліг підприємців і тому подібне...

Зрештою, я не звик відмовляти людям, особливо в таких дрібницях, як здибанка за кавою, і ми домовилися з пані Софією, що я чекатиму її о пів на третю по обіді у барі «Едем». Я назвав перший бар, який спав на думку, і вона погодилася. Вона сказала, що знає, де це, і що машина у неї червоного кольору.

За звичкою я прийшов на місце трохи раніше домовленого, але чекати довелося недовго. Вочевидь, пані Домарецька теж не любила спізнюватися. Не встиг я докурити цигарку, коли помітив через напівопущені жалюзі, як до бару підкотив яскраво-червоний двохдверний «Мерседес» з темним відкидним верхом. Дуже красиве авто — таких у нашому місті я ще не бачив. А коли з нього вийшла висока літня пані у приталеній шкірянці, чорних брюках, напівчобітках на низьких підборах і в чорному капелюшку з вуаллю, з-під якої вибивалися пасма сивого волосся, я мимоволі підвівся й вийшов назустріч.

У тому, що це була Софія Домарецька, я не міг помилитися. І хоч неважко було визначити, що цій жінці вже перекотило за шістдесят, вона зовсім не була схожою на те, що називають «старою вішалкою». Про таких кажуть: із залишками колишньої вроди. А манери і вміння тримати себе видавали в ній владну й рішучу натуру. Її темно-карі очі випромінювали енергію, а рухи — темперамент. Напевно, я б не дуже здивувався, якби виявилось, що в неї є молодий коханець.

Та коли, зустрівши на вході, я провів її до того свого столика, в кутку біля великого акваріума, за яким напередодні ввечері ми ото «трохи посиділи» з Іваном, і пані Софія поцікавилася, чи довго я чекаю, то її тихий, сповнений згірколого, задавненого болю голос примусив мене відкинути всі сторонні думки.

Деякий час ми крадькома роздивлялися одне одного. Врешті я запитав, яка у неї до мене справа? Вичекавши, поки довгонога й занадто худа, як на мене, офіціантка принесла їй замовлене капучіно з вершками, а мені — пиво, пані Софія провела її презирливим поглядом, а тоді сказала, що чула чимало доброго про мій професіоналізм і мою порядність. Було не схоже, щоб вона мене підколювала.

Я не перебивав, і тоді вона почала згадувати про той час п'яти-шестирічної давності, коли, мовляв, зачитувалася моїми статтями та журналістськими розслідуваннями і навіть назвала заголовок однієї давньої публікації, щось, здається, про вуличну проституцію.

Я подякував їй за добрі слова, але сказав, що це було давно, а зараз я займаюся справами досить віддаленими від газетярщини.

— Не прибідняйтеся, — кинула пані Софія. — Від скромних мужчин мало пуття...

Коли вона заговорила про те, що обдарованим, талановитим людям дуже важко вижити у цій гнилій провінції, мені стало трохи млосно, хоча, звичайно, я вже здогадувався, що це лише вступ до розмови, яка, судячи з усього, буде торкатися її покійного сина.

У барі відвідувачів було мало, звучала тиха музика, і нам ніщо не заважало.

Відчувалося, що моя співрозмовниця ретельно підготувалася до зустрічі. Слухаючи її, я навіть подумав, що мою участь у розмові вона запланувала десь на пізніше. Сприйняв це як належне і, сьорбнувши пива, приготувався слухати далі. Але я помилився.

Пані Домарецька враз замовкла. Її очі за чорною сіточкою вуалі враз наповнилися слізьми.

— Я попросила вас прийти, пане Грабовський... — сказала вона крізь сльози й осіклась. Продовжила після тривалої паузи.

Її і справді важко було говорити.

— У мене був син Євген, єдина моя дитина — Генік, як ми називали його по-домашньому... Минулої осені, другого листопада, його не стало. Недавно минув рік... — сказала вона, витерши сльози шовковою сніжно-білою хусточкою з синіми горошками по краях. — Мене переконують, що причиною смерті сина була пожежа... Але експертиза виявила на його голові, на черепі, вм'ятину від удару. Нібито він упав... Але я не вірю, чуєте!.. Не вірю, що то нещасливий випадок, що він сам... Я їм не вірю! У міліції мені кажуть, що Генік був напідпитку, падав, а від його цигарки в кабінеті виникла пожежа. Але ж його вбили! Я в цьому певна... — пані Софія сторожко зиркнула в бік залу, але там, як і раніше, було порожньо. — Його вбили, я це знаю, — повторила вона, і знову тихо заплакала.

Та я мовчав, і через деякий час жінка продовжила.

— У серпні, за два місяці до смерті, Ґеникові виповнилося лишень тридцять чотири... За гороскопом він був Левом. Ви вірите в гороскопи, пане Грабовський?

Я відповів, що інколи їх читаю.

— А скільки вам років?

— Тридцять шість.

— От бачите, — мовила вона з докором у голосі.

Потім моя співрозмовниця на деякий час знову замовкла. Вона голосно висякалася в хусточку й важко, з присвистом, дихала. Можна було навіть подумати, що у неї астма. Я вирішив, що це від хвилювання, але все ж запитав, чи не принести їй води. Та пані Софія попросила не турбуватися про це. Вона сказала, що тепер часто плаче, і від того їй стає трохи легше.

— Я розумію, так, Ґеника вже не повернеш, — мовила вона, витерши сльози. — Але я не заспокоюсь, поки його вбивця... Поки той, хто зробив це, не буде покараний, і я хочу, щоб ви допомогли мені, пане Грабовський.

— Щоб я вам допоміг у чому? — запитав я.

— Тут, у цьому... — пані запнулась, мовби підшуковуючи потрібне слово. — У цьому гнилому болоті всі були проти нас, проти мого сина, — мовби не чуючи мене, продовжила вона. — Йому заздрили, хоча це й не заважало багатьом користатися з його доброти і щедрості... І вони його вбили, розумієте?..

— І хто ж ці «вони»?

— Не знаю, — відповіла Домарецька, і я був радий, що жінка не вловила в моєму запитанні спро-

моги іронії. — Для цього я вас і покликала, пане Грабовський, — продовжила вона, марно намагаючись надати своєму голосу ділового тону. — Мені потрібно, щоб ви провели розслідування — незалежне журналістське розслідування, як ви робили це колись, — наголосила вона.

— Бачите, залежно що назвати розслідуванням.

— Я знаю, що я маю на увазі, і ви мене розумієте... Ви мусите назвати мені вбивць мого сина.

Деякий час ми обоє мовчали.

— Ну, що ви мені скажете? — нарешті запитала вона.

— Бачите, у кожного свої проблеми, — потягнувши пива, видихнув я з себе разом з відрижкою. — Перепрошую, вибачте, я...

— Нічого, буває... Я вам була би дуже вдячна, і не лише на словах, — продовжувала своє пані Софія.

— Але ж я давно не займаюсь ніякими розслідуваннями. Вам треба пошукати когось іншого... — вже якось не так упевнено зиркаючи на пиво, сказав я, вагаючись, чи то відпити ще раз, чи зачекати...

— Мені порадили, що в нашому місті ви можете це зробити найкраще.

— Боюся, що вас неправильно інформували, — не здавався я і, піднісши гальбу, все-таки зробив ковток — цього разу обійшлося без відрижки.

— Пане Грабовський, ви повинні мені допомогти, чуєте, я вас дуже прошу!.. — Жінка не хотіла мене слухати і продовжувала своє. — Ви моя остання надія дізнатися правду.

— А ви впевнені, ви переконані, що, дізнавшись правду... Що вам стане легше після того, як ви її дізнаєтеся? — запитав я.

— Я хочу знати правду. І ви назвете мені вбивць сина, — її тихий голос затремтів.

Пані Софія відвела погляд, з її очей знову потекли сльози, і я розумів, що це не вдавана мокрота. Поки вона встигла прикласти до очей хусточку, кілька сльозинок, зірвавшись з вій, упало в чашку з капучіно, до якого жінка упродовж всієї нашої розмови так і не торкнулася.

До того часу я вже допив своє пиво і не бачив сенсу у продовженні розмови. Я пообіцяв їй подумати, хоча для себе вирішив, що коли вона ще раз зателефонує, то по телефону буде значно легше відмовити.

— Якщо ви що-небудь розкопаєте, я вам добре віддячу, — мовила жінка, коли ми вже підвелися. — Я знаю, що раніше свої розслідування ви завжди доводили до кінця...

— Раніше, пані Софіє, мені це дозволяли робити... Як би то вам пояснити? Тепер я знаю, що тоді... Що мене просто використовували, і не більше, розумієте? — відповів я їй, жестом покликавши офіціантку. — А зараз за мною ніхто не стоїть, і розкопати що-небудь у вашій справі, якщо це справді вбивство, повірте, буде дуже не просто...

— За вами стою я і тисяча доларів, які ви отримаєте, коли доведете справу до кінця...

Звичайно, мене відразу дещо вколало словосполучення «доведете справу до кінця», але все ж

у нашому убогому краї тисяча «зелених» — не такі вже й погані гроші, аби хоч інколи утриматися від дурного запитання.

Коли підбігла офіціантка, пані Софія, випередивши мене і, навіть не удостоївши дівчину поглядом, кинула на тацю фіолетову купюру.

— Але, все-таки, що каже про це міліція?.. — запитав я, коли ми вийшли з «Едему».

Жінка відповіла, що це я і сам можу легко з'ясувати.

З її слів виходило, що кримінальну справу у міському відділі міліції вже давно закрили... Розслідування провели абияк і врешті-решт спустили все «на гальмах». На її письмові заяви з вимогою відновити справу, знайти й покарати вбивць і мінти, і прокуратура відповідають відписками.

Перед тим, як сісти в машину, Софія Домарецька повторила те, що я вже чув: якщо назву вбивць сина (вона продовжувала називати їх тільки у множині), то отримаю щедрю винагороду... Невже я так погано виглядаю, подумав я тоді, що вона вирішила, ніби перш за все мене цікавлять бабки?

— Гарна у вас машина, — сказав я, просто аби щось сказати.

— То також пам'ять про сина — відповіла вона. — Це Генік мені спрезентував на ювілей...

Що це був за ювілей — мені все ж вистачило клепки не уточнювати.

Згадавши про штуку баксів, я прикинув, що ці гроші були б мені навіть дуже до речі. Останнім часом ледь вдавалося нашкребати на бензин, дешеві

цигарки та пиво... Тисяча доларів здалися мені, як на таку справу, непоганими грішми, і все ж, пам'ятаючи, що завжди слід загинати більше, я зауважив їй, тоді ж таки біля машини, що дві тисячі були б значно вагомішим аргументом... На моє здивування, вона легко погодилася на дві. На тому й зійшлися.

Ми домовилися, що після вихідних, звичайно, минаючи «важкий день», не пізніше, як у вівторок зранку я зателефоную.

Після того, як Софія Домарецька поїхала, я відчув себе дуже втомленим. Перш ніж рушити, вона все ж таки витягла з мене обіцянку зустрітися знову.

II. ДВІ РОЗМОВИ «НЕ ДЛЯ ПРЕСИ»

Хоча розмова із пані Софією не виходила у мене з голови протягом усіх наступних днів, проте у вихідні я займався іншими справами і аж у понеділок нарешті спромігся дещо з'ясувати з приводу її прохання.

Вранці я зателефонував до ще одного свого старого знайомого з міської мінтури, Зиновія Пашука, який, на відміну від Кивелюка, продовжував там працювати і навіть виріс до майора міліції, заступника начальника слідчого відділу, і запропонував йому разом пообідати. Я вибрав один із найпрестижніших у місті ресторанів «Європа», що, до того ж, знаходився всього за квартал від міського відділу внутрішніх справ.

Нема в людині нічого більш довговічного, ніж її слабкості. Виявилось, що доречно я згадав про Зеникову любов смачно, а головне, на халяву поїсти й випити, бо ж коли з місяць тому ми випадково зіткнулися на вулиці, він не дуже-то й хотів зі мною говорити.

Цього разу я зустрів його під аркою, що на виїзді від міського відділу внутрішніх справ на бульвар Шевченка. Зеник був явно в настрої. Дорогою до ресторану він жартував, згадуючи ті роки, коли я був репортером, а він відповідав у мінтурі за зв'язки з пресою, і по вівторках та четвергах перед виходом газети я видзвонював у нього «свіжак» для «кримінальної хроніки».

Зеник був у цивільному, але в усій його поставі з квадратними плечима й тугим виголеним карком одразу вгадувався репаний служака. А коли ми переступили поріг «Європи», то з того, як його тепло зустріли, і як майор, не заглядаючи в меню, сказав офіціантові: «Давай відбивну, давай солянку, давай салат — овочеve асорті... Ну і, як завжди, закарпатський...» — стала очевидною моя наївність здивувати його.

Коли ж молоденький офіціантик у відповідь на оте «як завжди» перепитав, по скільки принести закарпатського, то Пашук зміряв його з голови до ніг таким свинцевим поглядом, що розгублений хлопчина мимоволі позадкував.

— Пляшку на двох, — підморгнув мені майор. — Хіба ж то багато?

Крім нас із Зеником та двох дівчаток, що диміли цигарками, потягуючи через трубочки «Бренді-колу» біля стійки бару, відвідувачів у ресторані не було.

— Я щось чув — ти носишся з якимось проектом?.. — хмикнув Пащук, зиркаючи на дівчаток. — Кажуть, якийсь завод із переробки сміття?.. Але ж дев'ять мільйонів баксів... Якби ж то хоч гривень, а то ж баксів — це, старий, закруто. Це річний бюджет міста...

— Ти непогано поінформований.

— Служба така.

— Взагалі-то я не для того...

— А що каже влада? — перебив мене Зеник. — Глухо?.. Гальмують?.. — він сам запитував і сам відповідав на свої запитання, і, мабуть, в такому стилі міг говорити досить довго.

Нам швидко принесли по м'ясному асорті та по салату зі свіжої капусти, а також крабові палички під майонезом, мариновані польські печериці, заливні язички, і, нарешті, кілька маслин у малюсінькій тарілочці плюс мінералку та пляшку закарпатського коньяку. За запопадливими поглядами двох офіціантів, що кинулися нас обслуговувати, я зробив висновок, що хлопці розраховують на щедрі чайові.

Майор сам відкрутив кришечку на пляшці, видно, офіціант просто не наважився позбавити його цього задоволення, наповнив чарки. Ми мовчки цокнулися й випили.

— Чув, ти взяв до себе Ваню Кивелюка. Ти ж знаєш, ми разом починали, — сказав Зеник, ки-

нувши до рота печерицю й пучку зеленої петрушки з салату. — А як у нього тепер із цим ділом? — і він зробив характерний жест своїми короткими й товстими, мов сосиски, пальцями. — Раніше він сидів «на стакані» конкретно.

Я відповів Пашукові, що тепер у Івана з цим ділом все нормально. Звісно, трохи покривив душею, але мені просто не хотілося розвивати цю тему.

— Давненько вже його не здибав. Нормальний був мужик, але горілка — така штука, сам знаєш... — не вгавав майор.

Коли ж перешилили по другій, і я, скориставшись паузою, поки Пашук взявся за шинку, нарешті зміг сказати йому, що мене цікавить справа Євгена Домарецького і що, власне, з цією метою я й попросив його зустрітися, то самовдоволена Зеникова фізіономія враз помітно скисла, і спершу він нічого не відповів, тільки уважно подивився на мене, продовжуючи, втім, завзято пережовувати м'ясо.

— Цікаво?.. І на хрена тобі це? — запитав він, дожувавши.

— Кажуть, що він пішов... не за власним бажанням?..

— Хирня все це... І хто це тобі наплів?

— Та так, кажуть люди.

— Не крути, старий. Невже хочеш згадати молодість і якусь «кримінальну хроніку» склепати?..

Пашук знову налив. То була третя. Він кивнув у бік дівчат біля бару і сказав голосно, так, щоб вони чули: «За баб-с!» — і ми перешилили, не цокаючись.

— Дівочки, а ви чо' там скучаєте?.. — загорлавив, вкинувши до рота маслинку. — Приєднуйтеся до нас!..

Але дівчатка лише озирнулися, переглянулися і продовжили з незворушним виглядом посмокувати свої коктейлі.

— Це не так робиться, — сказав я тихо.

— Та пішли вони... — буркнув Зеник. — Слухай, як ти... щоб ми постріляли?

— Що, сказився?.. — вхопив я його за лікоть.

— Та чекай, а ти що подумав?! — скривив він насмішкувату гримасу.

І тоді до мене дійшло, що майор просто пригадав наші колишні забави.

Він розлігся в кріслі, лінкувато промокнув серветкою масне підборіддя і по-змовницькому промимрив:

— По п'ять патронів. Якраз, поки підсмажать відбивні...

— Ну, а? — я обвів рукою стіл.

— Не хвилюйся. Попереджу офіціанта, що ненадовго відлучимося...

Коли ми вийшли з ресторану, я звернув увагу, що Пащук, виставивши вперед живота, трохи зашкребає обцасами.

Він і раніше після чарки починав зашкребати, але, здається, не так голосно. Проте раніше він ніколи не нахабнів настільки, щоб ось так переривати трапезу. Хоча й у ті роки, коли я увихався на журналістських хлібах, він також, бувало, водив мене у їхній тир, що тут-таки, у центрі, під обласним управлінням, аби

позмагатися в стрільбі. Стріляли ми на пиво. Пащук не хотів змиритися, що я цивільна особа, а стріляю влучніше за нього. У кращі часи з п'яти пострілів я взагалі вибивав сорок вісім... Правда, походи ці відбувалися після того, як ми вже пропускали по сотці, а то й більше (звичайно, за мій рахунок) і в їхньому тирі я рекордів не встановлював. Я лише жалкував, що у них не можна з «калаша», бо з автомата у мене завжди виходило краще.

— Ти знаєш, то стара Домарецька, мати покійного, попросила мене зайнятися цією справою, — зізнався я Пащукові, коли ми спустилися широкими сходами в тир.

— А, то та старушенція, що має червоного «Мерса»? — скорчив звичну для себе гримасу Зеник. — Вона вже всіх дістала своїми заявами... І що вона тепер, найняла тебе чи як?

— Щось схоже на те.

— І скільки вона тобі башляє? — запитав він, але я не відповів.

Мені не хотілося називати суму.

Цього разу в тирі з п'яти пострілів я «не взяв» навіть сорока. Далася взнаки відсутність практики. Кількість випитого впродовж останніх днів також не додавала моїй руці твердості.

Але Пащук вибив ще менше. Я зопалу не одяг навушників, і після стрільби у вухах так дзвеніло, що я майже не чув голосу хлопчини, що чергував у тирі й підраховував наші очки, але з кислого виразу майорової фізії було зрозуміло, що знову «моя взяла»...

Тільки-но ми повернулися до ресторану, як нам подали по великій «французькій відбивній» з картоплею фрі, і Пащук «під м'ясо» налив по повній.

— Ну, то скільки тобі башляє стара? — повторив майор своє запитання, коли ми випили.

Я якраз переживував відбивну, і йому довелося трохи зачекати.

— Ще думаю... Чи варто вплутуватися, — сказав я, хоча своїм ранковим дзвінком до Пащука, як не крути, а так виходило, вже почав працювати на пані Домарецьку.

— Якщо думаєш, то пошли стару відьму до чорта! — кинув Зеник. — Ти би бачив її халупу в Гаях Мурованих... Три поверхи зверху і четвертий у землі... Крутизна вошива... А той її діяч, синочок, — просто згорів... Напився й запалив приміщення. Поки приїхали пожежники, багато згоріло, в тому числі і він сам... Отож, до пори до часу, як то кажуть, — підсумував майор, подлубався в кишені штанів — я вже й встиг забути про цю його звичку — і витяг цигарку.

— Були ще жертви? — наче б між іншим поцікавився я, про головне завжди треба запитувати ніби між іншим.

— Ні, в той час він у казино був сам, — відповів Пащук.

— У тому казино, що в парку?..

— Так, «Лас-Вегас» називається, — вимовляючи назву, майор зробив наголос на останньому складі. — Там і знайшли його обгорілий труп, коли погасили. Відсотків на вісімдесят обгорів, важко було й впізнати.

— А причина смерті?

— Експерти кажуть — задихнувся... Про це, до речі, всі газети писали...

— Мене тоді не було в місті, — відповів я і після паузи запитав у майора, чи правда, що на черепі у покійного була якась вм'ятина?..

— Не вм'ятина, а гуля на потилиці... Це стара тобі сказала?.. Так от, кажу тобі як давньому колезі, що все це фігня... За офіційними висновками експертизи, той діяч кавкнув не від гуді, яку він спокійно міг набити собі, коли п'яний падав зі стільця, а від задухи... Крім того, і це, мабуть, головне в організмі була коняча доза алкоголю...

— А хто вів слідство від вас?

— Один пацан, тихоня... лейтенант Кутрань... Але він тобі більше не скаже, ніж я. Хоча, він тобі ще й того не скаже...

— Тоді чи розглядали ви, наприклад, ситуацію... Ти слухаєш мене, Зеню? — перепитав я, помітивши, що майор знову спрямував свій погляд на дівчат біля стійки бару.

— Непогані дівчата, — сказав він.

— Хіба ви не припускали, що Домарецького могли підпоїти, оглушити, а тоді підпалити?

— Ми опрацювали всі версії і нічого не знайшли, — відповів Пащук. — Повір, я знайомий з матеріалами справи.

— І що?

— І нічого. Повторюю: все це фігня. Де свідки, де мотиви? Немає жодної нормальної зачіпки. Отож, справу закрили... Скажу тобі, але «не для преси», —

підморгнув він чи то мені, чи дівчаткам у мене за плечима. — Можливо, в Ґеника Домарецького й були вороги, в кого їх нема?.. Але наскільки мені відомо, він нікому дороги не переходив і з ким треба завжди ділився, — Пащук показав своїм товстим пальцем десь на стелю. — Це я точно знаю. У нас без цього — сам розумієш — не те, що казино, лотка на базарі не поставиш.

— А може, там замішана якась кобіта?

— Справді, такі чутки ходили, — несподівано погодився Зеник. — Цих курвів у нього не бракувало. Багатьох ми допитали, але ніхто нічого... Словом — глухо, як у танку. Там нема що рити... Старий, повір, у нас і так роботи по шию. Скільки нерозкритих вбивств, справжньої мокрухи, а це просто нещасний випадок, я так думаю, от і все.

Вправившись із заливним та крабовими паличками, Зеник гукнув офіціантові, аби той ніс каву, і знову наповнив чарки.

— Ну, давай! — скомандував він, і ми знову випили. — Плюнь на стару. А якщо ти справді надумав повертатися в журналістику, я можу підкинути щось цікавіше, — сказав майор і через стіл поплескав мене по плечу.

— До дупи журналістику, — відповів я йому, відчуваючи, що хміль таки вдарив у голову.

— Як знаєш, — він перегнувся через тарілки, витрусив цигарку з пачки «Прилук», яку я поклав на краю стола і, припалюючи, порадив наступного разу, коли йтиму до ресторану, купувати собі пристойніше куриво.

На прощання Зеник попередив, аби я, боронь Боже, ніде не посилався на нього та нашу розмову, якщо все-таки не прислухаюся до його поради і на-думаю щось викрутити з цієї справи.

За обід я віддав майже сто гривень. Це була місячна плата за ту квартиру на вулиці Валовій, яку я винаймав на другому поверсі над піцерією «Болеро» під офіс, відколи ото повернувся з Польщі з проектом спорудження у нашому місті сміттєпереробного заводу. Втім, старенька, яка здавала мені своє помешкання, перебравшись жити у приміську зону до сестри, вже отримала гроші на півроку наперед і ще добрий місяць, аж до православного Різдва, я міг не турбуватися про плату. Але, викинувши сто гривень на обід, я зрозумів головне: мінти таки спустили цю справу «на гальмах».

Того ж таки дня ближче до вечора я вирішив завітати до ще одного свого старого знайомого — начальника бюро судово-медичної експертизи Ігоря Грицькова, з яким свого часу зробив не одне інтерв'ю. Окрім того, Ігор був моїм давнім напарником із преферансу, а розписування «пулі», як відомо, неабияк здружує.

У місті важко знайти іншу людину, з якою настільки приємно було проводити час за картами. Грицьків був людиною інтелігентною, дотепною, гострою на слово, з незмінною привітною посмішкою у сивіючій професорській борідці.

Знаючись з Ігорем вже купу років, я не раз міркував над тим, що його постійна самоіронія мусить бути захисною мушлею для людини, яка все життя

має справу з людськими вадами, наслідками насильства та трупами... Втім, коли цього разу я зайшов до нього в кабінет, то застав начальника бюро за заняттям не вельми інтелігентним. Розтягнувшись у кріслі й розкинувши на боки руки, він широко, зі смаком позіхав. Я навіть помітив дві залізні коронки в глибині його рота.

Побачивши мене у дверях, він зробив помах руками, начеб хотів злетіти, і все ж ще деякий час рот його залишався відкритим.

— О, заходь, якими вітрами?.. — запитав, потискаючи мою руку. — Вибач, не виспався. Тільки о п'ятій ранку приїхав. — І назвав містечко, звідки повернувся, — районний центр у північній частині області.

— І часто так?

— Та вже зо два рази на місяць точно... Ще не у всіх районах змогли організувати відділення, а де такі і є, то бракує фахівців... Доводиться підпрягатися. Посилаю людей звідси, а коли важкі випадки, то виїжджаємо або я, або заступник...

— Що ж, бачу, в тебе все по-старому. У наш час це не так уже й погано, — сказав я.

Ігор і справді майже не змінився, тільки у бороді і на скронях, здається, додалося сивини.

— Так, роботи до чорта, а платять мало, — відповів він. — Ну, а що доброго в тебе? — запитав ніби між іншим, мовби з того часу, як ми не бачилися, минуло всього кілька днів, а не більше чотирьох років.

І я так само просто повідав йому, що мене цікавлять висновки експертів про причини смерті підпри-

емця Євгена Домарецького, який згорів у власному казино «Лас-Вегас» трохи більше року тому.

— Той, із казино? — уточнив Грицьків. — Але справу, здається, закрили?..

— Знаю, закрили. То й що з того?

— Як то що?.. — щиро здивувався він.

— То ти не хочеш мені допомогти?

— Але ж... Для чого це тобі? Ти ж, я думаю, розумієш, не всім у нашому місті, а особливо міліції, сподобається, коли хтось почне знову в цьому копірситися?..

— Але чому? — запитав я.

— Не будь наївним... Вони закрили справу за відсутністю складу злочину, а ти починаєш все ворушити, тобто ставиш під сумнів їхні висновки, компетентність та таке інше, розумієш?..

— Отож, він помер не від задухи чадним газом, чи я помиляюся?..

— Ну, а чому тебе це раптом зацікавило? — повторив своє запитання Грицьків, наголосивши на слові «тебе».

Я і йому зізнався, що взятися за цю справу мене попросила мати покійного, але начальник бюро судмедекспертизи, на відміну від Пашука, не мав найменшого уявлення про пані Софію і тому не дуже-то мені вірив.

— Ну, не хочеш, не говори, — сказав він, і я чомусь був радий, що Ігор так і «не догнав», що я зайнявся цим розслідуванням заради грошей.

Щодо причин смерті Домарецького, він повторив мені майже слово в слово те саме, що у ресторані

говорив Пащук, тільки з деяким вкрапленням медичних термінів. Коли ж я висловив бажання побачити задокументовані висновки, мій напарник з «пулі» відповів, що матеріали вже в архіві, і що в них я побачу те ж саме. Це могло бути й правдою. Крім того, я розумів Ігора. Бо ж тепер я діяв лише від самого себе і за мною не було, як у колишні часи, якоїсь офіційної установи, бодай паршивенької редакції. Відтак, добре було вже те, що він узагалі захотів розмовляти зі мною на цю тему.

Оскільки робочий день добігав кінця, я запропонував Ігореві десь посидіти за гальбою пива, але він, зіславшись на втому і майже безсонну ніч, відмовився від моєї пропозиції, натомість запропонував трохи прогулятися.

Грицьків жив недалеко — на цій же вулиці, що й бюро, і ми залюбки пройшлися і ще трохи поговорили. Але, як і майор, начальник попросив ні в якому разі на нього не посилатися і не згадувати його прізвища у зв'язку з цією справою десь на газетних шпальтах. І я подумав, що саме обережність, мабуть, і допомагає обом моїм співрозмовникам упродовж довгого часу залишатися на своїх посадах, ба навіть робити кар'єру. Але їхня обачність чомусь навіювала мені тривожні передчуття.

Отож, прямуючи неквапом від центру вниз вулицею Острозького, на якій досі збереглася побудована цим славним князем фундація, Ігор Грицьків розповів мені, що за ті роки, поки мене не було в місті, тут зійшла нова зірка підприємництва в особі Ґеника Домарецького.

Свій бізнес, за припущенням Грицьківа, Ґеник, як і чимало інших подібних до нього хлопців, які в останні перед розпадом «сересеру» роки крутилися в комсюківських структурах, найімовірніше, і почав з тих же, так званих «комсомольських», чи то пак «партійних» грошей... Але довгий час про нього ніхто не чув. Мабуть, перебивався, як і інші, ганяючи «фури» за товаром до Польщі, Угорщини чи ще кудись?.. Але приблизно років чотири тому, що майже співпало з моїм від'їздом із міста, Ґеників бізнес різко пішов вгору.

Що стало причиною цього, Ігор теж міг лише здогадуватися. Подейкували, що це кримінальні гроші, що у Польщі в Ґеника з'явився досить крутий компаньйон і що вони налагодили справжній конвеєр спровадження наших дівок до тамтешніх борделів... Словом, великого криміналу за Ґеником не водилося.

Більше того, Грицьків, який, як я пригадую, завжди любив поговорити на тему походження великих грошей та відмивання капіталів, вважав Домарецького не зовсім типовим представником свого класу. Це могло бути і його суб'єктивне враження... І все ж, на відміну від багатьох своїх колег, які розслабляються подалі від цікавих очей, Домарецький вів бурхливе світське життя.

Він оточив себе завжди ласими до халяви представниками містечкової богеми, був улюбленцем жінок і взагалі намагався ні в чому собі не відмовляти. Судячи з того, з якою неприязню Ігор говорив про містечкову богему, я подумав, що він, мабуть, і сам не без гріха, і в молодості точно писав вірші.

За словами Грицьківа, останні рік-півтора перед загибеллю Ґеник дійсно «не просихав» і в основному тим і займався, що влаштував якісь безглузді фестивалі з феєрверками, а по суті — гучні пиятики, часто з масовими нічними купаннями в міському ставу, про які потім ще довго говорили, чи бурхливі дні народження в якомусь зі своїх нічних закладів. Це, втім, лише додавало цим закладам популярності.

ІІІ. УЛЮБЛЕНЕЦЬ ЖІНОК ТА СЕРЦЕЇД

В Ігоря Грицьківа навіть склалося враження, що Домарецький, не відзначаючись ніякими мистецькими талантами, більше прагнув належати тій зашуганій містечковій богемі, ніж бізнесу. А коли я запитав у нього, чи він знав Домарецького особисто, відповів, що не знав, лише раз чи два зустрівав у компанії.

— Одного разу ми щось святкували на роботі, — пригадав Ігор, — здається, чийсь іменини. А потім, як це часто буває, забрели в один із нічних закладів Домарецького, що тут, неподалік. У цей час і він там був, до того ж у тісному оточенні жінок. Серед них я навіть упізнав двох молодих акторок з обласного театру, а ще — ведучу із телестудії «Місто» Яніну Михайлишин... Довкруги Ґеника завжди крутилося доволі всього і різного. Про це багато говорили. Це породжувало легенди й міфи, — підсумував Грицьків.

При згадці про Яну Михайлишин у мене враз защеміло серце. Адже колись я сам упадав за нею, деякий час навіть здавалося, що вона відповідає мені взаємністю, хоч це й тривало зовсім недовго. Ми ж разом починали у міській «вечірці» ще до її переходу на телебачення.

За той час, поки Ігор Грицьків все це розповідав мені у ранніх передзимових сутінках, ми встигли дійти до його будинку. Потім ще трохи постояли перед під'їздом. Начальник бюро, поскубуючи борідку, зізнався, що взагалі-то Домарецький справив на нього подвійне враження.

Звичайно, Геник хизувався своїм багатством — цього важко було не помітити, — мовив Ігор. — Але все ж мені впала в око якась мовби затята приреченість усіх цих веселощів упродовж того вечора, розумієш? Втім, може, це відчуття з'явилося у мене вже потім, коли до нас привезли його обгоріле тіло... Але та ніби навмисна балаганність — це було... було...

На моє запитання, що ще у Домарецькому могло бути цікавим для оточуючих, крім його грошей, Грицьків трохи подумав і відповів, що покійний мав неабиякі акторські здібності.

— Він умів себе подати і, перепрошую, — посміхнувся мій співрозмовник, — навіть до вітру відійти з таким виглядом, ніби робить комусь велику честь... Цьому місту, наприклад, розумієш?..

— Скажи чесно, його могли вбити? — запитав я на прощання, потискаючи простягнуту мені руку.

— Розумієш, коли Геник згорів, ніхто в нашому місті, де всі всіх знають, особливо й не здивувався, —

сказав Ігор. — Якось відразу стало очевидним, що так, як він поводився, так, як він жив, то до того йшло давно... Поговорили і забули, ото і все.

Зробивши крок у під'їзд, Грицьків зупинився й повторив, що говорив усе це «не для преси». Він запросив мене зайти якось іще, але бажано під кінець роботи, і якщо він не буде таким невиспаним, то ми обов'язково пригадаємо добрі старі часи. Звичайно, він мав на увазі преферанс.

Дорогою назад я мимохідь переварював почуте від начальника бюро судмедекспертизи. Його несподівана згадка про Яну Михайлишин збурила в моїй уяві щемкі спогади. Та чим більше я думав про все це, тим менше воно мені подобалося.

Я ніколи не любив порпатися в чужому лайні, а виходило на те, що найближчим часом мені саме цим і доведеться займатися. Та що робити, коли грошей чортма. А зі справою Домарецького, якщо копнути глибше, то не важко було передбачити, що смороду не бракуватиме... Відтак, у понеділок увечері я вже точно знав, що ця справа стала моєю.

У голові навіть промайнуло, що, можливо, це сама доля дає мені шанс відігратися за всі попередні невдачі й нарешті-таки розворушити цей добропорядний щурятник?.. Втім, я швидко відкинув цю думку. Бо в жодні високі ідеї вже давно не вірив. Я вже знав, як може бути боляче, коли добрі наміри раптом вилізять боком... Але тоді мені здавалося, що дві штуки баксів варті того, аби трохи піднапружитися.

У ніч з понеділка на вівторок випав сніг, перший сніг, що його давно всі чекали. І зранку, коли, вставши

з дивана, я вперше визирнув у вікно і побачив, що за ніч усе навкруги із брудно-сірого стало білим, а з неба замість остогидлої мжички, повільно кружляючи, падали великі лапаті сніжинки, то душа моя наповнилася майже дитячою радістю.

Щоправда, радості стало менше, а через деякий час вона зовсім вивітрилася, коли, змівши рукавом сніг з капота свого старенького «Фольксвагена», якого частіше по-дружньому називав «Вольдемаром», я завів його і поволі рушив до центру міста. Як і десяткам інших водіїв попереду й позаду мене, які того ранку намагалися виїхати з нашого «спальника», мені відразу стало зрозуміло, що для міських дорожніх служб перший снігопад вкотре став несподіванкою і справжнім стихійним лихом...

Коли я виїхав з дому, ще не встигли прогорнути навіть головних вулиць чи хоча б деінде присипати підйоми піском, і мій «Вольдемар», ковзаючи у вервечці засніжених машин своїми майже «лисими» шинами, що їх я так і не поміняв на зимові, ніяк не хотів триматися утрамбованих колій і раз по раз починав вищати, мов бензопила. До центру я повз більше сорока хвилин, а, враховуючи масштаби нашого міста, яке за добру годину можна пройти з кінця в кінець пішки, — це цілком достатня причина, щоби трохи понервуватися.

Припаркувавши авто у провулку навпроти пивного бару «Океан», я зауважив, що у центрі, як завжди, трохи тепліше. Сніг, що продовжував падати, тут на бруківці вже починав танути, і відтинок шляху до контори я шлапав по кісточки у воді.